

4.2 Het ontwerp

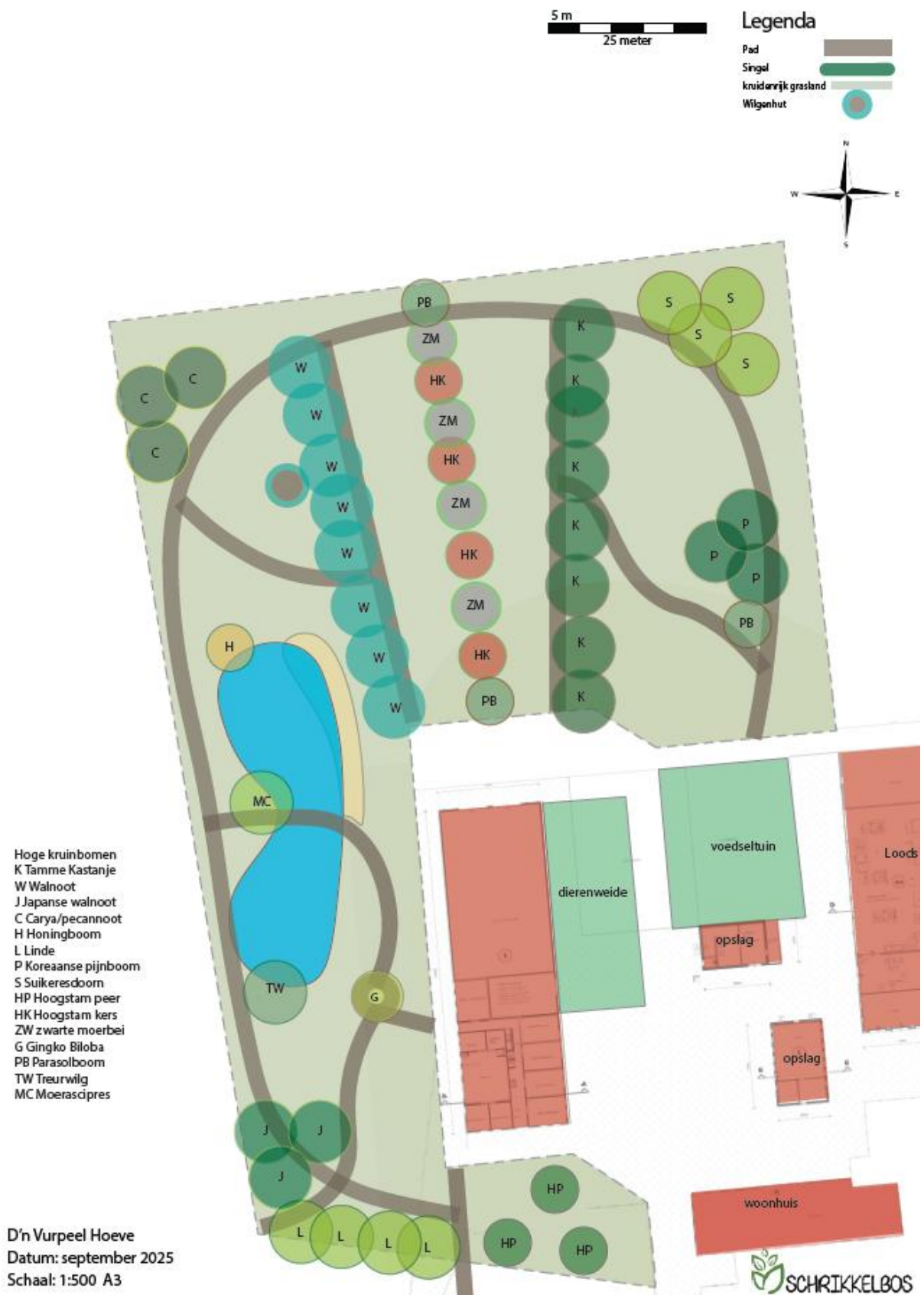
De eisen en wensen leiden tot onderstaand ontwerp. Allereerst het padenstelsel en hoofdelementen.

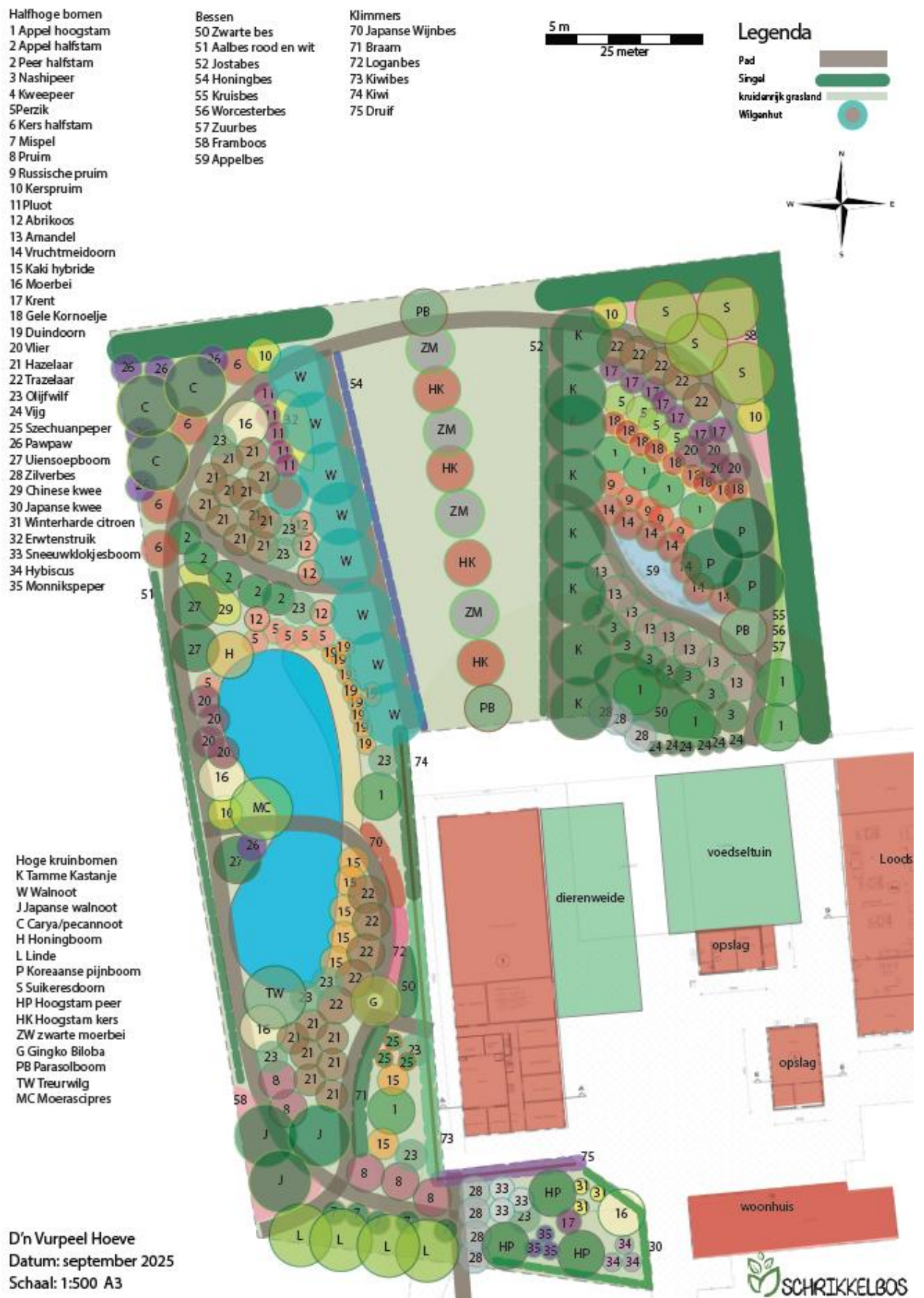
Toelichting:

- De ingetekende vijver is vrij groot, maar is geen onderdeel van de totale 1 ha. Een vijver is een echte aanwinst voor de biodiversiteit van een voedselbos, maar de oppervlakte telt niet mee. Over de vijver komt een bruggetje.

Vervolgens wordt de kruinlaag erin opgenomen.

Daarna is de middenlaag en de struiklaag opgenomen. Dit resulteert in het volgende totaalontwerp.

Toelichting bij het ontwerp

Het voedselbos wordt **gefaseerd aangelegd**, waarbij de bodemvoorbereiding en structuurelementen de basis vormen voor een duurzame ontwikkeling.

Allereerst wordt het grondwerk uitgevoerd en een **vijver** aangelegd, die zowel de biodiversiteit als de belevingswaarde versterkt. Vervolgens wordt een laag **compost en lavameel** ingebracht en wordt het perceel ingezaaid met een **gras-klaver mengsel**, aangevuld met soorten als lupine, brem, chicorei en pimpernel. Hiermee wordt de bodemvruchtbaarheid verbeterd en ontstaat een kruidenrijk geheel.

Daarna worden de **ecologische windsingels** geplant (totaal 142,5 meter). De singel wordt in drie rijen aangelegd: de buitenste rij met 50 cm plantafstand, de binnenste rijen op 1 meter in de rij en 1,25 meter tussen de rijen. Dit levert een robuuste, soortenrijke haag op die wind breekt, beschutting biedt en de biodiversiteit vergroot.

Het **padenstelsel** wordt zichtbaar gemaakt door de paden in te maaien. Het gehele perceel wordt ingeplant met **pioniersbomen**, die zorgen voor een snelle opbouw van structuur en bodemverbetering. In de rijen waar later walnoten en tamme kastanjes worden geplant, komen **zwarte elzen** als stikstofbindende begeleiders.

Daarnaast worden de eerste **landschappelijke en belevingselementen** gerealiseerd, waaronder een wilgenhut en een pergola van kastanjehout. De pergola heeft een lengte van 87,5 meter en wordt om de 3 meter voorzien van een staander, zodat deze sterk genoeg is om klimplanten te dragen.

Het ontwerp bevat een duidelijke **zichtlijn** vanaf de gebouwen naar het achterliggende landschap. Deze zichtas wordt omlijst door hoogstamfruitbomen, waardoor het open en transparant blijft. Aan de zijkanten zijn juist veel struiken opgenomen, zodat zich geleidelijk een rijke **bosrandzone** ontwikkelt. Dit geeft variatie, beschutting en een hoge ecologische waarde.

In het daaropvolgende jaar worden de **voedselbosbomen en -struiken** aangeplant (kroonlaag, struiklaag en klimplanten), waarmee het systeem verder wordt verfijnd en compleet gemaakt.

Met dit ontwerp ontstaat een **divers, toekomstbestendig en productief voedselbos** dat ecologische, sociale en educatieve functies combineert.

4.3 Voedselbossen in de overgangszone rondom Natura2000

Het voedselbos d'n Vurpeel ligt dicht tegen De Deurnsche Peel & Mariapeel aan, binnen 1 kilometer. Vandaar dat er extra aandacht nodig is voor ontwerp, beheer en aanleg.

Rol van overgangszones rond Natura 2000

- **Bufferfunctie:** overgangszones verminderen negatieve invloeden van landbouw/industrie op het Natura 2000-gebied (bv. stikstof, pesticiden, hydrologie, verstoring).
- **Ecologische verbinding:** ze kunnen dienen als stapstenen en habitat voor soorten die zowel in cultuurland als in natuurgebieden voorkomen.
- **Gebiedsgericht beleid:** provincies en Rijk zien overgangszones als kans voor extensieve landbouw, agroforestry, landschapsbeheer en recreatie die natuurdoelen ondersteunen.

Voordelen van een voedselbos in zo'n overgangszone:

Ecologisch

- **Luchtkwaliteit & stikstof:** meerjarige houtige beplanting legt stikstof en koolstof vast, en kan emissies dempen die anders doorwaaien naar het Natura 2000-gebied.
- **Water:** voedselbossen vergroten infiltratie en bufferen piekafvoeren → minder verdroging of plotselinge overstroming in kwetsbare habitats.
- **Biodiversiteit:** structuur met meerdere lagen (kruiden, struiken, bomen) biedt schuil- en foerageerplekken voor vogels, insecten en kleine zoogdieren die ook in Natura 2000 leven.
- **Exotenbeheer:** mits zorgvuldig gekozen soorten (inheems waar mogelijk), kan een voedselbos de vestiging van invasieve exoten juist tegengaan door bodem en ruimte te bezetten.

Sociaal / landschappelijk

- **Rustzone:** een voedselbos kan recreatie en beleving concentreren in de overgangszone, waardoor de kern van het Natura 2000-gebied minder verstoord wordt.
- **Landschapskwaliteit:** een voedselbos vormt een zachte overgang tussen agrarisch open veld en beschermd natuurgebied → visuele en ecologische gradiënt.
- **Educatie & draagvlak:** een voedselbos laat zien hoe landbouw, voedselproductie en natuur samengaan, wat draagvlak schept voor natuurbescherming.

We hebben onze plantlijsten gecheckt op de lijsten van NVWA en geen invasieve soorten opgenomen. Zo zijn bijvoorbeeld de bosbes en bottelroos uit de beplantingslijst gehaald.

Mocht u bij de beoordeling toch nog 'verdachte' soorten tegenkomen, dan horen wij dat graag en passen we onze soortenkeuze erop aan.